

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Obsevanje: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zentne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

„Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.“

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Depise sprojema je podpisane in zadostno frankovane
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poština plačana v gotovini.

† Milorad Drašković.

V Delnicah v gorskem kotaru na Hrvatskem je včeraj postal žrtev zločinskega atentata minister Milorad Drašković, eden največjih naših sinov, mož, ki je s svojo politično in državniško spretnostjo, s svojim velikim talentom pomagal graditi našo državo in ki je bil v svojem mišljenju in delovanju najkrepkejši stebler državne misli in državnega edinstva.

Kot minister notranjih del je Drašković spoznal, da tvori iz Rusije presajeno in od tamkaj negovano komunistično gibanje največjo nevarnost za obstoj naše države, zato je nastopil z vso energijo proti temu pokretu z namenom, da ga v kali zaduši? Njegovi ukrepi proti temu gibanju so bili strogi, brezobzirni. Zato so izzvali odpor celo v krogih, kjer so takisto računali z boljševisko opasnostjo. Draškovića to ni strašilo. Stopal je po začetni si poti brezobzirno dalje ter dosegel, da je celo ustavotvorna skupščina z veliko večino odobrila njegove proti prevratnim komunističnim elementom naperjene odredbe.

Njegov energični nastop proti boljševisizmu je jel roditi sadove: komunisti so stalno izgubljali tla med ljudstvom, vedno bolj so se redile njihove vrste, vedno manj je imela uspeha njihova propaganda.

Komunističnim voditeljem in njihovim pomagačem to ni ostalo prikrito. Zato so koncentrirali ves svoj bes in svoj gnjev proti Draškoviću, katerega so upravičeno smatrali za svojega najnevarnejšega neprijatelja, za edinega državnika, ki je sposoben in jak dovolj, da izpodnese tla v narodu komunističnemu pokretu.

Sklenili so, da ga odstranijo na vsak način in za vsako ceno. Že pozimi je bil izvršen atentat nanj ob priliki demokratske zabave pri Kolarcu. Atentat ni uspel. Tudi na Vidov dan je bil Drašković v seznanju onih naših politikov in državnikov, ki jih je komunistična mafija hotela odstraniti. No, tudi ta načrt se ni posrečil. Včeraj pa je atentatorjeva krogla dosegla svoj cilj in končala življenje njemu, o katerem so bili komunisti prepričani, da je najmočnejši jez proti razširjenju njihovih prevratnih idej.

Milorada Draškovića ni več! O njem je napisal dr. Ivan Tavčar v našem listu dne 18. januarja t. l. med drugim: »Milorad Drašković je mož kratkih besedi, pa vsrjane energije. Obilo je kletk tiči v njegovem značaju, je kakor hrast sredi livade, kateremu more vihar le malo premakniti vejevje... Tragična pa je naša usoda, da so možje, ki jih najbolj potrebujemo, le pčičega zdravja; in tudi Drašković ima takle in trdno voljo, pa bo visoko telo morda prej opešala, nego bo opešala jeklena ta volja...«

Da, tragična usoda! Stojanovići umirajo, Draškovići padajo, ostajajo pa nam Radići, Kovačevići, Čopići, Gosarji, Korošci, ki rušijo to, kar je narod zgradil s svojo srčno krvjo!

Zločinska roka je zrušila Draškovića, ali naj nam podere še druge stebre naše države?

Ne! Bodi konec našemu potrpljenju! Železna pest mora sedaj brez obzirnosti in pardona udariti v to gadjo zalego in ji streti glavo. Dovolj je žrtev, na komunistični krvavi teror je treba sedaj odgovoriti z istimi sredstvi, drugače zlo in gorje državi!

Atentat na ministra Draškovića v Delnicah Minister ustreljen — Atentator komunist.

Atentat.

Zagreb, 21. julija. Minister notranjih del n. r. Milorad Drašković je danes točno ob 10. dopoldne postal žrtev zločinskega atentata. Minister Drašković je bil že dalj časa s svojo rodbino na počitnicah v prijaznem gorskem letovišču, malem trgu Delnice, ki leže v gorskem kotaru v prečni dolini,

katera loči zadnje odrastke snežniškega in kočevskega pogorja in Velike Kapele ob glavni Lujzini cesti, ob progi železnice Reka - Ogulin. Atentat je izvršil mlad fanatičen komunist, 18letni mizarski pomočnik Alija Aliagić. Minister je sedel s svojimi štirimi otroki na klopi v parku ter se z njimi veselil in zabaval. Nenadoma je prišel mimo njega mladenič, se mu odkril, a ob-

enem z največjo preudarnostjo in hladnokrvnostjo oddal iz distance nekaj korakov strel iz browninga, ki je ministra zadela v srce, da se je takoj mrtev zgrudil na tla. Po zločinu se je atentator spustil v beg. Za njim je streljal detektiv, ga lahko zadel v glavo; atentator pa se je obrnil proti zasledovalcu z browningom v roki, toda takoj ga je prijel na pomoč detektiv došli orožnik. Odvedli so atentatorja pred kotarski sud. Potoma ga je množica hotela linčati. Po trgu je vest o zločinskem umoru ministra vzbudila največje ogorčenje. Razoroženega atentatorja so odvedli v zaporo kotarskega suda, kjer je bil takoj zaslišan. Mladi komunistični atentator je podal mirno, hladnokrvno vse podatke o načrtu in izvedbi atentata.

Atentatorjeva obširna izpoved.

Delnice, 21. julija. Atentator Alija Aliagić je bil takoj po izvršenem atentatu zaslišan pred sodnikom kotarskega suda. Mirno in točno je opisoval vsako podrobnost izvršitve in okolnosti, kako je bil atentat zasnovan. Glede generalij je kratko omenil: Alija Aliagić, rojen leta 1895., rodom iz Bjeline v Bosni, mizarski pomočnik, muslimanske vere. Na to je začel opisovati atentat. Rekel je:

V ponedeljek 18. t. m. sem prišel v Lokve (selo jugozapadno od Delnic proti Reki v razdalji kakih 7 km ob železniški progi). Imel sem trden namen, da ubijem ministra Draškovića. Za ta čin me je nagovoril Dragoljub Čeljaković, moj rojak iz Bjeline, dijak v Zagrebu. Alija Aliagić je pripovedoval dalje: Dne 4. t. m. sem prispel v Zagreb, da si poiščem dela. Nisem ga našel. Sprva sem stanoval v Prevoznici ulici št. 5, pozneje pa v Medjašni ulici št. 16, v isti hiši, kakor moj rojak Čeljaković. Ker sem bil brez posla, sem to položil njemu. Čeljaković mi je v razgovoru rekel: »To je kriva »obznanac« in minister Drašković! Ubij ga!« — Jaz preje ministra nisem poznal. S Čeljakovićem sva se začela razgovarjati o atentatu, bila sva vedno sama. Objubil mi je, da mi preskrbi orožje in polne stroške. Napravil mi je tudi popoln načrt, kako ga naj ubijem v Delnicah. Svetoval mi je, da naj se ne pokažem v trgu v Delnicah, ker bi me prijeli, ampak naj prenočim v vasi Lokve. V nedeljo 17. t. m. zvečer sva o atentatu zadnjikrat govorila. Dal mi je browning in 300 dinarjev za potne stroške. Svetoval mi je, naj se držim v Lokvah, a po dnevu naj iščem Draškovića v Delnicah.

V ponedeljek dne 18. t. m. sem prišel v Lokve in se nastanil v gostilni »Amerika«. Tu sem prenočeval 18., 19. in 20. t. m. v torkih ves dan ob 9. dopoldne sem bil v Delnicah. Prvi dan v torkem sem v Delnicah napreje ob 9. vstopil v gostilno pri kolodvoru in zahteval jedi. Ker je nisem dobil, sem odšel dalje in obhodil več gostilen. Sled-

nji sem prišel v gostilniške prostore »Čitalnice«, kjer sem jedel. V vsaki gostilni sem popil čašo piva. Ko sem se nekoliko najejal, sem odšel v park. Tam sem tri ure sedel. Nato sem odšel v gostilno Rački, kjer sem okoli treh popoldne obedoval. Do 5. popoldne sem zopet sedel v parku, potem pa odšel v Lokve prenočevat. Drugi dan sem vnovič prišel v Delnice in se vsedel v park. Zapazil sem Draškovića, ki je sedel z dečo na klopi v parku. Pustil sem ga tedaj na miru.

Usodni dan atentata.

Danes, tretji dan okrog 9. dopoldne sem zopet prišel iz Lokve v Delnice. Najpreje sem šel v gostilno Rački, kjer sem popil tri deci vina. Odšel sem nato v park in se vsedel na klop. Nekaj čez eno uro pozneje je prišel mimo mene z otroki minister Drašković in se vsedel ne daleč od mene na klop. Po dveh ali treh minutah sem vstal in šel proti njemu. Revolver sem imel v žepu. Ko sem dospel do ministra, sem ustrelil v njega, nato pa začel bežati.

Ko je med mojim begom detektiv ministra Draškovića streljal na mene, sem obrnil revolver proti njemu in hotel tudi njega ustreliti. Tedaj pa sem začutil, da me je nekaj na glavi zapelo. Detektiv in en zandar sta me prijela.

Kako je atentator spoznal ministra? Kako da je napadalec Aliagić spoznal ministra, pripoveduje nadalje sledeče:

Jaz ministra Draškovića nisem nikdar prej videl, niti poznal. No, Čeljaković mi je povedal, da minister nima levega očesa. Po tem sem ga spoznal. Njegovo fotografijo pa sem enkrat tudi videl v beogradskem »Ilustriranem listu«.

Sem komunist, odkar obstoja komunistična stranka. Pri njem so našli njegovo delavsko knjižico, 925 K denarja z denarnico. Drugih listin ne.

Atentatorja še niso pripeljali v Zagreb. Zagreb, 21. julija. Atentatorja Aliagića še do danes ponoči niso pripeljali v Zagreb. Iz Zagreba se je v Delnice odpeljalo v avtu več detektivov tukajšnjega policijskega ravateljstva. Vest o atentatu je dospela v Zagreb ob 11. uri dopoldne.

Inspirator atentata aretiran v Zagrebu.

Zagreb, 21. julija. Kakor hitro je po atentatu dospela v Zagreb prva vest, da je atentator med zaslišanjem izjavil, da ga je na atentat napeljal in nagovoril Dragoljub Čeljaković, dijak visoke trgovske šole, njegov rojak iz Bjeline, je zagrebska policija takoj odredila njegovo aretacijo. Dragoljub Čeljaković je bil ob 1. uri 10 minut popoldne na svojem stanovanju v Medjašni ulici št. 16 prijat in odveden

na policijsko ravateljstvo, kjer ga je zasliševal šef policije dr. Šaban. V začetku zasliševanja je bil konsterniran in zmeden, a se je kmalu obvladal. Postal je miren, hladnokrven. Napeljava k atentatu je odločno zanikal.

Ko je zvedel za zločinski napad na ministra, je izjavil: »Ta vest je na mene samega učiinkovala, kakor da bi me strela udarila.«

Generalija in svoj življenjepis je podal v kratkih stavkih. Čeljaković je star 20 let, rodom iz Bjeline v Bosni, pravoslavne vere. V Bjelini je izvršil ljudsko šolo. V Sarajevu trgovsko šolo v letih 1915—1919. Ko je tega leta napravil maturo, je napreje odšel v Beograd, kjer je nameraval na univerzi študirati filozofijo, kajti že v Sarajevu se je zelo zanimal za filozofijo in socialna vprašanja, zelo rad in mnogo je čital socialistično - revolucionarno literaturo. V Sarajevu je tudi kaj rad zahajal med delavce in v Delovski dom. V Beogradu ga niso sprejeli na univerzo, ker ni imel gimnazijske maturo. Vsled tega se je povrnil nazaj k svoji trgovski stroki in odšel leta 1919. jeseni v Prago, kjer se je vpisal na visoko trgovsko šolo. Študija pa vedel gnotnihi razmer ni mogel v Pragi nadaljevati. Naše poslanstvo mu je preskrbelo mesto praktikanta na selkstvu veleposestva nekega habsburškega nadvojvode na Moravskem. Tam je bil nekaj časa praktikant, nakar se je meseca septembra leta 1920 vrnil v Prago, se inkskribiral na visoki šoli ter se novembra 1920 vrnil v Jugoslavijo v Zagreb, kjer je ostal do današnjega dne in privatno študiral.

Čeljakovićev zaslišanje.

Na zagrebski policiji je Čeljaković odločno zanikal soudeležbo in napeljevanje k atentatu. Ko mu je dr. Šaban predložil kategorično izpoved napadalec v Delnicah, da je on njemu dal browning in 300 D za potne stroške, je Čeljaković mirno in cinično odgovoril: »Res je! Dalsem mu tristo dinarjev, ker ni imel kaj jesti, a ne za atentat.« In glede browninga: »Mu ga nisem dal! To ni istina!«

Po končanem zaslišanju je dr. Šaban dovolil novinarjem, da so z njim govorili. Na vsa vprašanja je novinarjem odgovarjal mirno. Izjavil jim je: »Nisem jaz napeljal Aliagića k atentatu. Obsojam take teroristične čine, ker več stvari škodujejo kakor pa koristi.« Omenil je tudi, da je zaročen s komunistinjo - študentko Cecilijo Berbić, ki se sedaj zdravi v nekem dunajskem sanatoriju. Bolna je na pljučih. O atentatu ona ni znala.

Koliko strelcev je bilo oddanih?

Beograd, 22. julija. Po vesteh beogradskih listov je atentator oddal dva strela na ministra Draškovića. Eden ga je zadel naravnost v glavo, drugi v srce.

Fr. Govekar:

Deček Obradović.

V banatski vasi Čakovu na Ogrskem se je l. 1742. narodil Dimitrij Obradović. Oče krznar mu je umrl v prvi mladosti. Mati vdova je poslej skrbela sama za četrto otrok: troje dečkov in hčerko. Dimitrij je bil drugorojenec. A tudi mati je umrla par let za očetom, otroke pa so si sorodniki razdelili. Tako je Dimitrij prišel najprej k stricu Bosiljki in nato k tetku (tetak = tetin mož) Parčaninu. Ker tetak ni imel sina, je nameraval Dimitrija si vzgojiti za naslednika.

Deček je hodil v Čakovu v šolo. Imel je izreden spomin ter uprav strastno ljubezen za knjige. Hitro se je naučil na izust psaltrij (knjižico psalmov) in nato še katekizis, t. j. »Pravoslavno Ispovedanije«. V dveh letih je znal že obe, a povrhu še različne rokopisne molitve in pobožne povesti. Z neko prirodno željo se čim več učiti, se je skrival za oltar v cerkvi ter čital do zaključka cerkvenega opravila tudi rumunske svetniške povesti. V Čakovu so namreč govorili in čitali srpski in rumunski. Tako je v par letih znal na izust tudi rumunske cerkvene knjige, evangelije, prologe l. dr.

In deček je hodil po vasi od hiše do hiše ter pripovedoval vsakomur, kdor ga je hotel poslušati, mojmstrom in

pomočnikom, starcem in starkam, pobožne povesti in življenjepisne raznih svetnikov in svetnic. Za mučenike je bil tako navdušen, da mu je bil žal, da kristijanov ne mučijo več. In za puščavnike po egiptovskih in arabskih pustinja in pečinah je gojil toliko občudovanje, da bi bil najraši tudi sam nemudoma postal puščavnik.

Zaman mu je pravil tetak Parčanin, da se pomenišijo le razni nevedneži in lenuhi, da je menihom svetost poslednja, a dobro življenje brez dela prva reč. Deček je z nekim igumonom pobegnil z doma v nameri, da stopi na Turškem v kak samostan. Dospela pa sta le do Sendjurja, ko ju je tetak dohitel. In deček se je moral vrniti. Toda deček je bil že sklenil: »Da se nebo i zemlja složi, da mi naprotiv stane, ja ču otići, otići! Ko će me odlučiti od ljubavi Hristove?«

In Obradović piše: »Pak se čudimo, zašto su neki mladići puni vetra, samovoljice, visokomija i upornosti. Evo ti uzrok!« — Neprimerno, bedasto berilo ali pa knjige, ki jih mladina ne razume. Deček je pač vse tiste bedaste istorije verjel.

»A mi bi se prestrašili, ko bi mogli in hoteli razumeti, koliko tisoč let je smatralo človeštvo neke velike laži za istino. Iokava licemerija in prelahko hinvavščino za pravo svetost!« vzklika Obradović. »In kar je najsilabše: ne smemo niti misliti, boječ se, da

ne izpregledamo. Stara je basen, a dobra, da je istina, ker je gola in ker hoče sleči tudi druge, da bi jih gole pokazala take, kakršni so, iz bojazni pred ljudmi, ki je zato niso hoteli trpeti ter so jo sovražili, pobegnili ter se skrila v vodnjak. Zato pa se mora vsakdo, kdor želi priti do nje, sleči s sebe vsa svoja mnenja in modrovanja, ker drugače ne bo sprejet.«

Zaman ga je znova in znova prosil tetak, naj si izbije misel na meništvo in mučeništvo iz glave ter mu obeta vsega najboljšega. Deček je začel skrivaj zahajati v šolo k starcu Grku, da bi se čim preje naučil grščine. Tetak ga je zato odpeljal v Tamišvar ter ga dal v uke mojstru čepičarju in trgovcu. Realno življenje naj bi dečka ozdravilo fantastičnih idealov!

Dečkov moister je imel trgovino v hiši nekega Jove Mucule. K temu je prišel na obed tamišvarski episkop Georgij Popović z arhimandritom. In deček se je spilazil v sobo ter poslušal pogovore pravoslavnih mož in žen s pravoslavnim škofom. Tisti dialog bi zaslužil, da ga prevedem dobesedno. Obradović podaja v njem na najljubeznivejši način vsa jožefinska načela.

Cemu bi škof ne smel javno jesti mesa, ko so ga vendar jedli Hristos in apostoli? V času apostolov in še dolgo kasneje so imeli škofje in duhovniki žene, so rodili z njimi sinove in hčere. Cemu bi jih zdaj ne smeli imeti več?

Apostol Pavel je javno učil, da episkop, presbiter in dijakon mora biti oženjen. Češ: »Kdor ni sposoben, da upravlja lastni dom in familio, kako naj bo vreden upravljati cerkev in narod?« — In škofje so bili le najodličnejši posvetni duhovniki. Šele dosti pozneje, ko so se začeli množiti menihi in zasedati dostojanstva vladik, se je polagoma uvedel običaj, da episkop mora biti menih, torej večni samec.

In Obradović piše: »To je proti javnemu nauku apostolskemu!« — Zakaj »po tem nauku, po pravi pravici in po sodbi zdravega razuma episkop nikakor ne more biti menih!« — »Škof ni določen, da živi v puščavi, nego v svetu, po mestih in vaseh med možmi in ženskami. In ker je škof človek iz mesa in krvi, kakor ga je ustvaril Bog, se nahaja v velikih izkušnjaah, ako ni oženjen.

No, niti menih, živeč v puščavi ali samoti, ki si je izsušil telo s postom, bdenjem in neprestanim mučenjem, da se mu končno — kakor pravi sveti Jefrem — trehul nalepi na križ, niti izsušeni in okoreli menih ne sme zaupati vase ter ne sme stopiti pred ženske oči, ki so polne magneta in sposobne tudi najsušjemu telesu dati »život i dvizenje!«

Ko mu neka gospa ugovarja, da bi bile ženske tako nevarne, ter da episkop menda vendar neče, da bi bile ženske rajše slepe, izjavlja škof: »Ne daj Bog! Bolje bi bilo, da polovica solnca potemni, nego da lepša polovica

človeškega rodu oslepi!« In škof govori o svetosti ljubezni in materinstva, o veličastvu žene, ki daje življenje vsemu, kar je ustvarjeno po božji podobi; o zakonski zvezi moža in žene, ki »nadkriljuje vse druge svetosti.«

Nikakor ne obsoja ta pravoslavni škof trgovine, špekulacije in bogastva, češ bogataši naj le ne pozabljajo, da jim je Bog dal bogastvo v to svrhu, da ga plemenito uporabljajo. Naj ščitijo slabotnike pred nasilniki, naj podpirajo bednike, naj rešujejo poštene obiteljske siromaštva ter naj širijo omiko in izobrazbo med narodom. Blažen, kdor sirotne dekleta možji in udomuje, kdor sirote dečke daje na nauke ter jim lahko reče:

»Učite se, deca, na slavo božjo in na korist očetjave! Učite se, da postanete blagi in pošteni! Trudite se, da bo vaše učenje kakor čisto solnce, ki prežene mrak nevednosti, nerazumevanja, praznovrsta in zlobe med vašimi brati ter uvede in vkorenini svet razuma, človekoljubja in pravexa bogoljubja!«

V nežnitvi ni svetosti, in ne more biti resnica, da bi bil sv. Duh zapovedal po svetih očetih, naj bodo duhovniki večni samci. Zakaj sv. Duh je govoril po sv. Pavlu drugače. Izključeno pa je, da bi bil Sv Duh po sv. očetih govoril zopet nasprotno. Sv. Duh ne govori vsak dan drugače, nego ostaja na vekov veke neizpremenljiv.

Globok mis atentata o Beogradu.

— d Beograd, 21. julija. Vest o umoru bivšega notranjega ministra Milorada Draškovića je napravila na Beograd globok vtis. Po mestu so nabiti veliki lepaki, ki poročajo o umoru. Pred izloženimi okni stojijo skupine ljudi in čitajo došle brzojavke. Na zbornici je visela črna zastava že dopoldan. — Beograd, 22. julija. (Izvirno.) Vsi beogradski listi priobčujejo danes simpatične članke pokojnemu Miloradu raškoviću. Nekateri listi prinašajo njegovo sliko. V vseh člankih se izrecno poudarja Draškovićevo neumorna delavnost. Imenujejo ga mučenika za državno idejo. Vse prebivalstvo je ogorčeno in zahteva odločno, da vlada nastopi z vso strogostjo proti organiziranemu komunističnemu terorju. Nekateri listi imenujejo Draškovića generala svobode in državnega jedinstva. — Beograd, 22. julija. (Izvirno.) Ministrski svet je imel včeraj dve seji, na kateri je z globokim sožaljem sprejel vest o tragični smrti ministra Draškovića. Ministrski svet je takoj sklenil, da se truplo prepelje v Beograd in pokopje na državne stroške. Na večerji seji ministrskega sveta je bilo dalje sklenjeno, da se Draškovića pokopje tudi z vsemi vojaškimi častmi. Pogreb bo v soboto popoldne. V imenu vlade se poslovita od pokojnika finančni minister dr. Kosta Kumanić in minister Uzunović. Odsotni ministri so bili takoj brzojavno pozvani v Beograd. Pozvana sta bila predvsem minister Pribičević in minister pravde Gjurčić. Muslimanska ministra dr. Spaho in dr. Karamahmedović dospeta danes v Beograd.

Na seji ministrskega sveta so bile dalje sklenjene odločne in stroge odredbe proti vsem komunistom - teroristom, katerih prva žrtve je postal minister Milorad Drašković.

Wits v Zagrebu. — Žalna manifestacija.

— Zagreb, 21. julija. Pretresljiva vest o tragični smrti ministra Draškovića se je po mestu bliskovito raznesla in je napravila na vse sloje globok vtis. Jugoslovenska napredna akademska omladina je v znak sožalja za 8. uro zvečer napovedala žalno manifestacijo na Zrinjevcu. Pred pričetkom manifestacije pa se je nad mestom pojavil silovit orkan nevihte, utrgal se je oblak. Vse ulice in ceste, parki in nasadi so bili mahoma popolnoma pod vodo. Proti 10. uri se je zopet zvedrilo in tedaj je številna akademska omladina v spremstvu množice priredila žalno povorko po mestu. Med povorko so se čuli nebrojni klici ogorčenja proti komunistom. Vse kavarne in javni lokali so bili v znak žalosti takoj zaprti. Manifestacija je končala mirno, brez vsakega incidenta.

Pogreb ministra Draškovića o soboto.

— Beograd, 21. julija. Ministrski svet je na današnji seji, ki je trajala od 6. do pol 8. zvečer, sklenil, da bo pogreb ministra notranjih del n. r. Milorada Draškovića v soboto popoldne z vsemi svečanostmi ob spremstvu vojske. V imenu vlade se poslovita dr. Kumanić, njegov najbližji prijatelj. Vsi poslanci skupščine so pozvani v Beograd. Ministrstvo truplo prepeljejo tekom današnjega dneva v Beograd.

Danes odpeljelo truplo iz Delnice.

— Delnice, 22. julija. Truplo Milorada Draškovića leži na provizoričnem katafalki. Danes ob 14.10 prepeljejo truplo iz Delnice preko Zagreba v Beograd. Spreved po železnici bo spremljal kraljevi namestnik Juraj Demetrović, ki je snoč ob 7. zvečer dospel v Delnice. Narod hrbivitega gorskega kotora namerava ob tej priliki prirediti veliko žalno manifestacijo.

»Tako nam govori zdravi razum. Treba je le vreči s sebe vsakršen otroški strah in soditi po pravem in zdravem razumu: je li mogoče, kar se učim? Ako ni mogoče, ni od Boga; Bog je pravičen in nikdar ne ukazuje onega, kar je nemogoče. Je li mogoče prvega nauku Sv. Duha? Ako ni, ni od Boga; Bog svoje volje nikdar ne menjava. Kar se učim, ali je koristno? Če ni, ni od Boga; Bog je milostiv in človekoljuben ter ne zapoveduje ničesar, kar ni ljudem na veliko korist.

No, pravijo nam: treba verovati slepo. Čudna zahteva! Bog mi je dal oči telesne, da ž njimi gledam in vidim, ter duševne, razum, da ž njim razsojam in razmišljam. Hristos je prišel in razposlal apostole po svetu, da svet iz slepote rešijo, a ne da bi ga v slepoto zavajali. Čemu naj torej verujem slepo? »Jaz sem luč svetla, govori Spasitelj; kdor hodi za menoj, ne zaide v temo! Vsaka pravica in resnica ljubi in išče luč... Bog milostiv je ustvaril človeka svobodnega, dal mu je um in razum, da ga vedno vodita. Stari so mislili zase, a mi moramo misliti za nas; saj tudi mi nismo iztesani iz panja. Ljudje smo izomikani, z umom in razumom obdareni; pri tem imamo v roki Evangelij Hristov in apostolske nauke: kaj je torej treba, da nas drugi vlečejo za nos?

Zapomnite si moje besede: malo mine še časa, in tudi srpski arhijereji bodo jedli meso, kakor ga jedo grški, in nihče se ne bo pohujševal nad tem. Kar je običaj uvedel, to običaj tudi iztrebiti!

Tako govori pravoslavni škof. Tako piše jozefinec Obradović: »Zdrav razum! Misli! Misli!«

»Gled »Slov. Narod« št. 160.

Komunisti v Splitu napadajo manifestante.

— Split, 22. julija. V prvih popoldanskih urah je dospela semkaj vest o atentatu na ministra Draškovića. Proti večeru je narodno prebivalstvo priredilo po ulicah veliko žalno manifestacijo, pevač »Hej Slovani, Bože Pravde« in ogorčeno klič: »Doli s komunisti! Sportno društvo »Jug« je izobesilo črne zastave. Ko je povorka dospela na periferijo mesta, so jo komunisti, ki zelo kompaktno bivajo v okolici, sprejeli z zvijanjem in vzklikanjem: »Živel komunizem!« Inscenirali so napade na manifestante, metali so nanje kamenje in oddali več strel. V tem metežu je bil težko ranjen Bertislav Angjelinović, brat narodnega poslanca dr. Angjelinovića. Policija je več komunistov aretirala, drugi pa so izginili v temo.

Manifestacije v Sarajevu.

— Sarajevo, 22. julija. Včeraj zvečer so bile po ulicah velike manifestacije v znak sožalja nad tragično smrtjo boritelja za ujedinjenje. Za soboto je napovedan velikanski protestni meeting proti komunistom.

Še nekatere zanimivosti.

— Beograd, 22. julija. Minister dr. Kuvkovec in štirje demokrati poslanci so odpotovali v Zagreb, da spremljo truplo svojega somišljenika in boritelja v Beograd. Pogreba se udeležijo korporativno tudi zastopniki tujih držav.

— Sarajevo, 22. julija. V Bjelini, rodnem mestu obeh atentatorjev, je vest vzbudila globoko žalost. Čeljadić je sin uglednih in bogatih staršev.

Politične vesti.

— Zakonski načrt o uradniški gramatiki. Uradniške organizacije v Beogradu so pričele proučevati zakonski načrt o uradnih, ki ga je sestavila posebna komisija. Uprava zveze državnih uradnikov je seznanila vse organizacije s tem načrtom in jih pozvala, naj ga dobro prouče in predložijo svoje pripombe. Uprava bo stopila v stik tudi z državno komisijo, ki je določena, da pod vodstvom ministra pravde izdela poseben zakon o uradnih. Načrt bo izročjen v avgustu ali septembru zakonodajnemu odseku.

— Organizacija neodvisne socialistične stranke. Beograd, 21. julija. Da se organizira v državi socialistična stranka, neodvisna od komunistov, so določeni delegati vseh dosedanjih socialističnih skupin, ki se bodo sestali k skupni konferenci in ustvarili skupno podlago za ujedinjenje.

— Papež odkloval našega ministra. Poslanec in bivši minister Ljuba Jovanović je odklovan od papeža radi zasluga za konkordat z velikim križem Gregorija Velikega I. razreda. Za nošenje tega reda je predpisana posebna uniforma in je določen poseben pravilnik.

— Miriditi in naši klerikalci so najbrž v ozki medsebojni zvezi, ker bi se drugače vendar ne zavzemali klerikalni listi za te od Italije podpirane severne Albance, ki so kot udani pristaši rimsko-katoliške cerkve proglasili sveto vojno proti »krivovercem« — muslimanom in pravoslavcem, kakor poroča italijansko časopisje. Seveda v imenu edino zveličavne vere smejo Miriditi napasti tudi našo »krivoverško« državo, naše vojaštvo pa naj mirno gleda sovražne napade. Navsezadnje bo dr. Šimrak še interpelliral, kako je mogoče, da se borijo naši katoliški fantje s katoliškimi Miriditi. Pri klerikalcih je vse mogoče.

— Prezident Masaryk v Rimu. Prezident češkoslovaške republike Masaryk je posetil italijanskega kralja. Sestanek je imel zaseben značaj. Prezident se je zahvalil za vjundnosti, izkazane mu s strani italijanskih oblastnih. Pogovor je trajal pol ure. Potem je govoril z vojvodo d' Aosta in zunanjim ministrom Della Toretta. Prezident je bil potem pri kralju na pojedini. Kralj je vrnil poset prezidentu v poslonju češkoslovaškega poslanstva. Pogovor je trajal nad eno uro. Člani Masarykovega spremstva so dobili odklovanja. Prezident Masaryk je posetil ob tej priliki tudi japonskega prestolonaslednika Hirohita, kateremu se je zahvalil za usluge, ki jih je storila Japonska Čehoslovakom povodom prevažanja legionarjev.

— O novo priklonjenih pokralnih je novi italijanski ministrski predsednik v svojem programičnem govoru izjavil, da bo vlada proučevala kulturna vprašanja tudi kolikor ga za teziškovne manjšine; obstoječim avtonomnim ustanovam hoče dati konkretno obliko, računajoč na sodelovanje obeh zbornic in zastopnikov prizadetih krajev.

— Italija proti naši vojni mornarici. Ob priliki darovanja francoske oklopne ladje »Vedette« naši vladi, ki naj dobil ime »Aleksander« in ki naj bi služila kot temelj naši vojni mornarici, piše italijansko časopisje skrajno sovražno proti Franciji in naši državi. »Messaggero« pravi, da je to zelo mučen akt Francije, ki popolnoma odkrito deluje na to, da postane Jugoslavija novaren konkurent Italije na Adriji. Darovana ladja ni obrambno, ampak napadalno orožje. Italija vidi na Adriji, kjer ni prostora za dve vojni mornarici, naenkrat vstajajočo pomorsko silo. List pravi, da mora italijanski narod iz takih dejstev izvajati svoje konsekvence. »Giornale d' Italia« imenuje darovanje gorostesen sovražen akt Francije napram Italiji. Vsa italijanska javnost se mora temu upreti.

— Nedostaki našega časopisja. Arsen Venzelides piše v poslednji številki »Nove Evrope« obširno o nedostatih našega dnevnega časopisja. Številke političnih splehov v naši novi državi

nikakor ne odgovarja stvarni potrebi. Hiperprodukcija našega časopisja je torej prvi nedostatek, drugi je njegovo preestrastno strankarstvo. Velik del našega časopisja motri celo največje narodne interese izključno s svojega ozkega strankarskega stališča, hvalisa vse svoje in blati vse, kar je tuje. S tem se zanaša v našo nekritično javnost strah na zmeda. Tretji veliki nedostatek pa je, da se naša žurnalistika mnogo preveč bavi s politiko in slabem zmislu besede, a mnogo premalo s kulturnimi in socialjnimi vprašanji. Venzelides pravi: »Slovenske novine so vsaj novinarski, tehniški in socialno bolj urejevalne in opremljene, dočim je pri srbohrvatskih časopisih način njihovega pisanja z malimi izjemami brez vsake koristi za napredovanje srbsko hrvatskega književnega novinarskega jezika in društvene govornice. Nasprotno to časopisje srbsko-hrvatski jezik celo kvari.« Venzelides trdi, da je hrvatsko-srbsko časopisje prenatrpano z angleškimi, nemškimi, francoskimi in drugimi tujimi besedami, kar slabo vpliva na narodni jezik. Časnikarji slabo znajo pravilno štokavščino, delajo slovnične in sintaktične pogreške ter je pisano vse v nekem kombiniranem nenarodnem, napol internacionalnem žargonu, ki ga široke plasti naroda ne morejo razumeti. Zato pa imajo časopisi tudi materialno škodo, ker jim odhaja čitatelje, ne le strankarstvo in povrnost, nego tudi nenarodni način njihove pisave. Največji nedostatek našega časopisja pa je njegova omejenost na lokalne zadeve ter pomanjkanje rednih vesti in dopisov iz vseh naših krajev. 99% našega časopisja nima stalnih informacij niti iz glavnih mest našega severa in juga, tem manj pa do pisnikov v Parizu, Londonu, Washingtonu in po drugih središčih mednarodnega življenja. Venzelides piše: »Največ jih imajo še ljubljanski časopisi. S strogo novinarskega stališča pa ni naše časopisje niti še jugoslovensko, kaj šele evropsko. Ako že ni mogoče zahtevati idealnega časnikarstva, ker dovršenosti pač ni, moramo zahtevati vsaj za naše politično časopisje, da čim bolj odgovarja istinitim duševnim sposobnostim naše rase in današnji naši kulturi.«

— Harding in razorožitvena konferenca. Predsednik Harding je določil, da mora biti senat spričo odgovornosti, katero deli v zunanji politiki z vlado, zastopan pri razorožitveni konferenci. — Marshal Foch gre v Prago. Praška »Tribuna« piše, da pride marshal Foch v Prago prve dni meseca avgusta. Ali pride z njim tudi ministrski predsednik Briand, še ni znano.

— Adventisti v Sarajevu. Adventistična sekta v Sarajevu ima okoli 60 članov, katerih vodja je neki delavec. Med adventisti so pristaši vseh ver. Po njihovem nauku si morajo člani medsebojno pomagati, se krstiti v reki, toda ne ob rojstvu, ampak ko človek doraste, praznovati soboto kot dan počitka itd. Adventistom je dovoljeno delovanje v zaprtem prostoru, kakor tudi njihovi verski obredi. Te dni pa so pričeli svoj nauk javno propagirati s kolportažo knjig, kar je pa policija prepovedala, ker niso imeli za kolportažo potrebnega dovoljenja. Na vprašanje neke kmetice iz sarajevske okolice, zakaj je pristopila k tej veri, je odgovorila: »Ta vera je lepa, zato mi je draga!«

— Italijansko - angleški interes v orijentu. Med rimskim dnevnikom »Tempo« in londonskim »Daily Telegraphom« se vrši diskusija o skupnem nastopu Italije in Anglije v orijentu. Odkar so morale italijanske čete zapustiti Adalijo, je nastalo v Italiji nerazpoloženje napram kemalistom, ki so baje sovražni italijanski politiki. Nekateri listi so celo zahtevali, da se mora Italija udeležiti demonstracije angleške vojne mornarice pred Carigradom. Kakšen uspeh bo imela ta diskusija v italijanskih in angleških službenih krogih, se pač še ne more vedeti.

— »Messaggero« zahteva z ozirom na uspehe Kemal paše, da morata Rim in London predvsem natančno proučiti ves problem. Italija ne sme ničesar predlagati, ampak mora pričakovati konkretne predloge iz Londona, kjer so italijanski »konkretni predlogi« dobro znani.

— Proti novi vojni. Ob priliki obletnice pričetka svetovne vojne 31. julija prireditve v Nemčiji vse pacifistične, kulturne in internacionalne politične organizacije velike skupščine proti vsaki novi vojni. Vršile se bodo vsestransko organizirane manifestacije v vseh večjih nemških mestih ter industrijskih središčih.

— Antante in gornješlezsko vrašanje. Med Londonom, Parizom in Rimom se vršijo posvetovanja o taktiki zaveznikov pri rešitvi gornješlezske vprašanja, katerega končna ureditev ni odvisna od načel pravičnosti, ampak od interesov zapadnih velesil, predvsem Francije. Gornješlezsko vprašanje, pa naj ga rešijo nteresirane velesile na ta ali oni način, ostane za Poljsko in Nemčijo vedno odprto ter bo ostalo na programu mednarodnih sporov. Francija vodi sicer navidezno precej jasne račune z ozirom na Gornjo Šlezijo, toda v Rimu in Londonu se na podlag poročil nikakor ne morejo odločiti za francoski načrt. Seja vrhovnega sveta, ki bo v prvi vrsti razpravljala o gornješlezskem vprašanju, je vkljub vesti »Daily Expressa« za nedoločeno čas odgodena. Italijanski listi pišejo več ali manj očitno o različnih mnenjih v Rimu, Londonu in Parizu ter odrekajo Sforzini politiki vsako sankcijo italijanskega javnega mišljenja. Naslednik grofa Sforze sicer poudarja, da hoče slediti smernicam svo-

jega prednika, v resnici pa ne bo mogel uveljaviti svojih, oziroma Sforzinih načel, ker jih časopisje že a priori ne priznava. Na vsak način pa bo morala tudi Italija označiti svoje precizno stališče glede rešitve gornješlezskega vprašanja. Zdi se, da bo z ozirom na to vprašanje vsak sporazum med zavezniki le navidezen in da bo le še povečal pomen končne rešitve tega vprašanja, na katerem je interesirana vsa Evropa.

— Pomen razorožitvene konference. »Rotterdamsche Courant« piše, da pomen od Hardinga predlagana razorožitvena konferenca konec Wilsonove Zveze narodov, kar ni nobena nesreča, dokler ostane v ospredju glavni cilj. List meni, da se morajo povabiti na konferenco tudi vse države, ki se lahko razvijejo v velesile, torej tudi Nemčija in Rusija. Harding ne predlaga razorožitve samo na morju, ampak tudi na kopnem, toda Evropa ne more odložiti orožja, dokler ostane Rusija za Evropo vojaška nevarnost.

Iz naše kraljevine.

— Regentovo potovanje. Iz Beograda javljajo, da je regent na potu v Pariz zapustil Vichy.

— Popis umetniških del jugoslovenskih avtorjev. Marsikateri naš dom hirani kak original (oljnato sliko, akvarel, bakrorez itd.) jugoslovenskih in slovenskih umetnikov - avtorjev. Da bo mogoče sestaviti popis in pregled o naši umetnosti, naprosamo vse, ki imajo kako umetniško sliko, da čimprej javijo uredništvu »Grafične Umetnosti«, Zagreb, Mazuraničev trg 13. Uredništvo namerava objaviti vse podatke v gori imenovani knjigi in nato spisati zgodovino celotne naše umetnosti, za kar zbira gradivo urednik dr. Gjurčić. Pri slikah je treba napisati ime slike, leto risbe in vrsto slike.

Neodrešena domovina.

— Gospodarska kriza v Julijski Benečiji. Ljudje, ki prihajajo k nam iz Julijske Benečije, tožijo v pogovorih soglasno o veliki gospodarski krizi, ki pretresa Primorje. Ze poprej je bil težak boj za obstanek, ker avstrijska vlada ni hotela pomagati slovenskemu kmetijstvu v Primorju, Italijani pa so se znali okoriščati s položajem tako, da, kar se je sploh dobilo, je prišlo le njim v korist. Saj so si bili Slovenci na Goriškem morali ustanoviti celo svoje kmetijsko društvo, ker »Kmetijska družba«, ki je nosila ponosno ime habsburške Marije Terezije, ni hotela skrbeti prav nič za slovensko kmetijstvo. Pridnost in neizmerna vstrajnost je držala slovenskega kmetja v Primorju pokonci. Sedaj so nastopili še hujši časi. Ljudje sedaj z glavami in pravijo, da se medanje časi tako resni in tako usodopolni, kakor še niso bili nikdar. Vinogradništvo preti pogin. S tem je zadeta vsa Vipavska dolina, zadeta so goriška Brda, zadet je Kras. Izvoza na Kranjsko ni več. Italijansko vino izpodriva povsod domači pridelek. Tako poroča »Edinost«, da se toči danes v Bovcu, v Kobariču, v Tolminu, pri Sv. Luciji, v Kanalu, v Gorici, v Postojni in po Notranjskem 80 do 90 odstotkov italijanskega vina. Po vseh teh krajih se je točil poprej vipavec, brie, kraški teran ali istrsko vino. »Edinost« navaja, da stane na primer 1 hl italijanskega vina franco Idrija (dovoz na dragih avtomobilih) 160 do 180 lir. Naše vino pa stane franco Idrija 215 do 220 lir hl. Cenejše naš kmet ne more prodajati. Italijansko vino se je razširilo tudi zbog tega, ker je se je marsikdo bal, da ga zadene kazen ali da mu odvzamejo gostilniško pravico, ako ne kupi italijanskega vina. »Edinost« izvaja nadalje, da se kmečke množice pogrezajo v bedo in nesrečo, m ako pojde razvoj tako naprej, bodo morali naši kmetje svoje trte posekati in domačo grudo zapustiti. Nastane vprašanje, kako iztrgati kmeta iz grozeče mu pogube? Težavna je naloga, ali rešiti se mora. Stvar je taka, da, ako ne rešimo vinogradnika iz pogube, bomo zagrali naše ljudstvo. — O vinski krizi razpravljajo tudi italijanski listi ali le v toliko, kolikor zadeva to Italijane. Poslanec Šček je napisal v »Edinosti«, da treba zainteresirati za vinsko krizo v deželi vse merodajne činitele, ali do tega najbrž ne pride, ker je jasno, da je italijanska vlada tako slepa, da nima nobenega razumevanja za tako nujne gospodarske potrebe v Primorju, in končno: Italijani, ki vedrijo in oblačijo v Primorju, so dovolj jasno že povedali, ne enkrat, ampak stokrat, da žele splošno uničenje Jugoslovenov v Primorju! Nadejamo pa se vendar le, da bo mogoče, vkljub vsem zaprekam, premagati strašno krizo, v kateri se sedaj nahaja Primorje! Zaupamo v trdno voljo in neumorno vstrajnost Primorcev, da se jim posreči, ustvariti v deželi boljše čase.

— Zupniku v Zrenju v Istri so dali tamkajšnji fašisti nalog, da mora propovedovati italijanski in se sploh ne sme več v cerkvenih opravilih poslužiti domačega jezika. Tako trgajo fašisti tržaškemu škofu cerkveno oblast iz rok! Bartolomaji je brez moči proti njim.

— V Buzetu so vdrl fašisti v Narodni dom in uničili precej pohištva. Napadli so tudi cerkev in vdrl v zakristijo, kjer so pretepli kaplana, ker je propovedoval hrvatsko. Iz Rima prihajajo dan na dan priporočila za mir in red v deželi, ali fašisti se za to ne zmenijo in prizadete oblasti ne store proti njim nobenega energičnega koraka.

— Med fašisti in komunisti v Izoli je prišlo v nedeljo do velikega spopada. V Izolo je prispelo več tržaških fašistov na slavnost, ki se je imela tam vršiti. V krvavem spopadu je bilo več oseb ranjenih, neki domačin je oblezel mrtev.

Ustava Kraljevine Srbov Hrvatou in Slovencev.

Člen 79. Kralj sklepa pogodbe s tujimi državami, ali za potrditev teh pogodb je potrebno predhodno odobrenje narodne skupščine. Za potrditev čisto političnih sporazumov, ako se ne protivijo ustavi in zakonom, ni potrebno predhodno odobrenje narodne skupščine. Pogodba, da tuja vojska zasede zemljišče kraljevine ali da pojde preko nje, ne velja brez predhodnega odobrenja narodne skupščine. Narodna skupščina more, kadar to zahteva državna potreba, s svojo odločbo vnaprej pooblastiti ministrski svet, da izda svoje odredbe za neodložljivo izvršbo predložene pogodbe. Državni teritoriji se ne morejo odstopiti ali izpremeniti brez odobrenja narodne skupščine. (Zadnjič pomotoma izostal.)

Člen 83. Narodna skupščina občuje neposredno samo z ministri.

Člen 84. V narodni skupščini imajo pravico govoriti samo njeni člani, člani vlade in vladni poverjeniki.

Člen 85. Narodna skupščina more pravno veljavno poslati, ako je v seji prisotna tretjina vseh poslancev. Za polnopravno reševanje je potrebna večina glasov prisotnih poslancev. V slučaju enakosti glasov smatra se, da je predlog, o katerem se je glasovalo, odklonjen.

Člen 86. Noben zakonski predlog se ne more razpravljati v narodni skupščini, dokler ni bil v pristojnem odseku. Glasovanje v narodni skupščini je javno. Samo volitve se vrše s tajnim glasovanjem. Glas se more oddati samo osebno. O vsakem zakonskem predlogu se mora glasovati dvakrat v istem zasedanju narodne skupščine, predno se končno sprejme.

Člen 87. Nikdo in nikdar ne more pozvati poslanca na odgovor za glas, ki ga je dal kot član narodne skupščine. Za vse izjave in postopanja pri izvrševanju mandata, bodi v selah narodne skupščine ali v odsekih, ali v posebnem odposlanstvu, ali v posebni dolžnosti po odredbi skupščine, odgovarjajo poslanci samo narodni skupščini po odredbah poslovnika.

Člen 88. Brez pooblastila narodne skupščine se njeni člani ne morejo pozvati na odgovor za krivice kakoršnekoli vrste in v nobenem slučaju jim nobena oblast ne more vzeti svobode, dokler traja njihov mandat, razven ako so zasadeni pri zločinu ali prestopku. Toda tudi v tem poslednjem slučaju se narodna skupščina, ako je zbrana, takoj obvesti in ona da ali odreče pooblaščenje, da se pristojno postopanje podaljša za čas zasedanja. Imunitetna pravica poslanca nastane z dnem izvolitve. Ako kdo postane poslanec, predno je nad njim po kaki krivdi izrečena izvršljiva razsodba, sporočil oblast, ki vrši poizvedovanje in preiskavo, to narodni skupščini, ki da ali odreče pooblaščenje za nadaljevanje postopanja. Član narodne skupščine se more pozvati na odgovor samo radi onega dejanja, radi katerega je bil izročen.

Člen 89. Narodni skupščini pripada izključna pravica, da v svoji sredini drži red po svojem predsedniku. Nikaka oborožena sila se ne more postaviti v poslojce narodne skupščine, niti na njeno dvorišče brez odobrenja predsednika narodne skupščine. Istotako brez njegovega odobrenja ne morejo nikaki državni organi vršiti v narodni skupščini oblastne akte. Nikdo ne sme priti oborožen v poslojce narodne skupščine, razven osebe, ki po predpisu nosijo orožje in se nahajajo v službi pri narodni skupščini.

Člen 90. Vsi ministri tvorijo ministrski svet, ki stoji neposredno pod kraljem. Kralj imenuje predsednika in člame ministrskega sveta. Ministri se nahajajo na čelu poedinih strok državne uprave. Minister more biti tudi brez porčelja. Pri ministrstvih se morejo, po izkazani potrebi, ustanoviti državna podtajništva za določeni del poslov iz dotične stroke državne uprave. Državni podtajniki, ako so zveti iz parlamenta, ne izgube svojega mandata. Ministri imenujejo nižje državne uradnike po odredbah zakona. Ministri položje, predno prevzamejo svojo dolžnost, prisego na ustavo in zvestobo kralju.

ODELEK 8. Upravna oblast.

Člen 90.

Vsi ministri tvorijo ministrski svet, ki stoji neposredno pod kraljem. Kralj imenuje predsednika in člame ministrskega sveta. Ministri se nahajajo na čelu poedinih strok državne uprave. Minister more biti tudi brez porčelja. Pri ministrstvih se morejo, po izkazani potrebi, ustanoviti državna podtajništva za določeni del poslov iz dotične stroke državne uprave. Državni podtajniki, ako so zveti iz parlamenta, ne izgube svojega mandata. Ministri imenujejo nižje državne uradnike po odredbah zakona. Ministri položje, predno prevzamejo svojo dolžnost, prisego na ustavo in zvestobo kralju.

Dneve vosti.

V Ljubljani, 22. julija 1921.

— Občni zbor »Narodne tiskarne«. Včeraj popoldne se je vršil v uredniških prostorih »Slovenskega Narodnega občnega zbor« Narodne tiskarne, ki ga je vodil predsednik upravnega odbora dr. Ivan Tavčar. Tajniško in blagajniško poročilo je podal dr. Ivo Tavčar. Obe poročili je občni zbor odobril. V imenu preglednikov je poročal g. ravnatelj Peter Grasselli ter predlagal odboru absolutorij. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. Občni zbor je vtotal 25.000 K za pokojninski sklad nastavljenec »Narodne tiskarne«, za dispoziციjski fond 10.000 K, 40.000 K pa je določil kot nagrado uredniškemu in upravniskemu osebju. Predlogi glede spremembe pravil so bili soglasno sprejeti. V novi odbor so bili izvoljeni ti-le gg.: dr. Ivan Tavčar, dr. Alojzij Kokač, dr. Karel Triller, dr. Vladimir Ravnihar, Aleksander Hudovernik, dr. Ivo Tavčar, dr. Konrad Vodušek in dr. Danilo Majaron. V nadzorstveni vet pa gg.: Peter Grasselli, dr. Janke Keršnik, Ivan Knez, Robert Kolman in Urban Zupanec.

— Slučaj, ki ni več slučaj. Opetovano smo že bili priseljeni se pritoževati proti naši poštni upravi. Dolgo časa naše pritožbe niso nič zalegle. Šele v zadnjem času smo dosegli, da je vsaj kolikor toliko nastal red v dostavljanju listov in časopisov. O desolantnih telefonskih razmerah niti ne govorimo. V tem oziru so ostali vsi naši koraki brezuspešni, zato smo se tudi naveličali dan za dnevom ponavljati svoje pritožbe. Včeraj pa se je dogodilo tole: Naš izvestitelj v Zagrebu je včeraj okrog polnočve opetovano zahteval telefonsko zvezo z našim uredništvom, da nas obvesti o atentatu na ministra Draškoviča. Ves njegov trud dobili z nami zvezo je ostal brezuspešen. Zakaj? Popoldne pa naš telefon sploh ni funkcioniral. Na opetovano našo zahtevo, da se nam naj vzpostavi telefonska zveza, smo dobili končno ob pol 8. zvečer telefonsko obvestilo, da se je po dolgem iskanju dognalo, da je bila naša telefonska žica — prerezana. Zdi se nam, da to ni bil zgolj slučaj. Zato zahtevamo, da se uvede brez odlaganja na strožja preiskava, zakaj ni mogel dobiti naš zagrebški izvestitelj opoldne telefonske zveze in kdo je popoldne prerezal žice našega telefona.

— Ustanovni občni zbor podružnice Jugoslovenske matice za šentjakobski kraj je bil snoči v gostilni pri Lozariju. Tajnik pokrajinskega odbora g. Mahkota je podal izčrpano in poučno poročilo o delovanju matice. Za predsednika podružnice je bil soglasno in z velikim navdušenjem izvoljen g. prof. dr. Janko Šlebingger. Odbor šteje 14 članov. V njem so pristaši JDS, NSS, SLS in SKS. Upamo, da bo podružnica delovala tako vzorno kot šentjakobsko napredno društvo.

— Glede nove carinske tarife se je vršilo včeraj pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani posvetovanje glavnih industrijskih interesentov. Carinska tarifa, ki je nedavno stopila v veljavo, je mnoge industrijske stroke razočarala. Carinske postavke so drugačne kakor so jih industrijci zahtevali v številnih konferencah v Beogradu. Carinska tarifa ni prinesla potrebne zaščite naši papirni industriji, katera je v težkem boju s tujo konkurenco. Posebno ostro konkurenco dela avstrijski papir, ker ima avstrijska konkurenca cenejše delovne sile in cenejši material na razpolago. Avstrijci prodajajo pod svojimi razvalnimi cenami k nam. Domača industrija ima težaven položaj spričo slabe avstrijske valute, poleg tega se uvaža mnogo boljšega papirja pod imenom papir za tisk. Papirna industrija zahteva obrambe, ki je mogoča po določilih §§ 6 in 7 novega carinskega zakona. — V slabem mestoma naravnost kritičen položaj je postavljena naša železna industrija. ki nudi tisočerm delojemalcem dober zaslužek. Nove carinske postavke, ki jo prizadevajo, ne nudijo niti polovico zahtevane in utemeljene obrambe. Položaj te industrije je kritičen. Nekatera podjetja ne morejo več dalje in so deloma omejila obrat kakor jeklarna v Ravneh v Zenici pa so obrat ustavili. Konkurenca prihaja iz Nemčije, Avstrije in Češkoslovaške. Najtrši boj je z nemško industrijo, ki je zelo zmogljiva in more z 2% svoje kapacitete pokriti vso potrebo v Jugoslaviji. Domača podjetja so že znižala znatno svoje cene, ali Nemci, hotoč pogaziti domačo industrijo, nudijo cene, ob kateri naši produkti ji ni obstanke. V tej kritični dobi se povijanje premoga ter zahteva, da se povišajo mezde. Razmere v industriji zahtevajo hitre odpomoči od strani vlade. Objavljene carine nikakor ne ustrezajo. Pri tem so razglašene take agrane carine, da ni računati na pocenitev prehrane. Industrija, ki izdeluje emailirane posode, tudi kliče po potrebni zaščiti proti avstrijski in češki konkurenci. V neugodnem položaj, ki zahteva spremembe in odpomoči, so dalje postavljena podjetja, ki delajo železne zlasti ključavničarske predmete. tovarna za čevlje, izdelovalci stavb-

nega pohištva, ter tekstilna industrija.

— Na današnji shod volilcev-somišljenikov ob 8. uri zvečer pri Češnovarju na Dolenjski cesti opozarjamo pristaše naše stranke, zlasti Šentjakobčane da se ga udeležijo v čim največjem številu. Na shodu poročata poslanca gg. Reiser in dr. Zerjav.

— Volitve v davčne komisije. Začasni zakon o proračunskih dvanajstih dne 27.6. 1921, Službene Novine št. 154, ustreza že ponovno izraženi želji davčnih zavencev, da se vpostavijo cenilne komisije za dohodnino in priredbene komisije za pridobnino. Da se pospeši volilno postopanje so dosedajnji predpisi, ki so bili proračunjeni za vse druge razmere, kolikor mogoče poenostavljeni. Najvažnejši sta dve izpremembi: 1) da se uvede ustna volitev namesto pismene, 2) da se v dohodninske komisije ne voli več po volilnih razredih, marveč v eni sami skupini. Interesirani krogi nekarjamo morebitnim preuredbam v prihodnjih letih, ako bi se izkazale za potrebne, tem izpremembam niso ugovarjali samo da pridemo čimprej do komisij. Volilci se bodo opozorili na volitve, volilni dan, način in kraj volitev v Uradnem listu in po javnih razglasitvah po občinah. Posebne povelilnice in glasovnice se ne bodo razpošiljale. Volitve se bodo pa vršile v nedeljo in na sedežu vsakega davčnega urada in ne kakor dosedaj le na sedežu davčnih oblastev. Ako bi se volitve ne udeležili vsaj trije volilci, preide pravica izbrati polovico dohodninske komisije na poverjeništvu za notranje zadeve in pri pridobninskih komisijah na trgov. in obrtniško zbornico. Volitve v dohodninske komisije se bo na podstavu teh določil izvršila takoj, čim sestavijo davčna oblastva volilne imenike in poteče reklamacijski rok, da bodo pridobile dohodnino za l. 1921 in prejšnja leta, v kolikor še ni odmerjena, zopet cenilne komisije.

— »Lojalnost« mariborskih Nemcev. Iz Maribora nam pišejo: »Slovenski Narod« je za kraljevi rojstni dan s posebnim namenom doslovno citiral udanostno izjavo nemške deputacije pred okrajnim glavarjem. V tej deputaciji so bili tudi trgovci. Zastopniki nemških trgovcev so zatrjevali, da niso samo navidez marveč v resnici lojalni državljani, jugoslovske kraljevine. Mnogi so verjeli tej izjavi v prepričanju, da so naši Nemci končno sprevideli, da se jim godi tako, kakor hočejo sami, in da računajo s spreminjenimi razmerami. No, že takrat smo slutili, da tiči za to lojalno izjavo načrt nove hinavščine. Nismo se motili! To potrjuje sedaj graški listi, med drugimi »Tagespost«, ki je priobčila 19. t. m. o pevski veselici v Wildonu dne 15.—17. t. m. zanimivo poročilo. Med udeleženci te prireditve omenja tudi »Kaufmännischer Gesangverein Marburg«. Da ti nemški trgovci niso šli v Wildon samo iz simpatij do glazbe, nam priča poročilo, ki je podpisano od nekega —itsch (Jeglitsch) in katero poročilo omenja, da se je pela pesem »Deutschland, Deutschland über Alles« in druge nemške nacionalne pesmi. Poročilo pa beleži še drugo za nas velepomembno dejstvo, da je ta mariborski »Kaufmännischer Gesangverein« slovesno izročil zadnje ostanke društvene zastave wildonskemu »Gesangverein«, in da je društvo rešilo to zastavo — pred jugoslovskim nasiljem. Lojalnost nemških trgovcev, se tukaj kaže v dovolj jasni luči. Upravičeno je prašanje, kdo je dal mariborskim nemškim trgovcem potno dovoljenje na to šovinistično slavje v Wildonu!

— Mariborsko narodno gledališče podržavljeno. Iz Maribora nam javljajo, da je došla iz Beograda brzojavna vest od bivšega majorja g. Antona Ivanoviča Mezgerja, da je na njegovo intervencijo ministarstvo prosvete dalo zagotovilo, da bo mariborsko narodno gledališče prihodnjo sezono podržavljeno, da se zviša subvencija in da bo določeno posebno vodstvo gledališča.

— Natečaj za uradniška mesta in mesta pomožnega osebja pri inspekcijah dela. Za izobrazovanje in popolnitev oblastnih inspekcij dela (obrtnih nadzorništev) po pokrajinah: za Srbijo, za Vojvodino, za Hrvatsko in Slavonijo, za Bosno in Hercegovino, za Dalmacijo in Crnogoro ter za Slovenijo se potrebuje večje število uradnikov in pomožnega osebja. Za Slovenijo se potrebuje en komisar inspekcije dela in 4 asistenti inspekcije dela. Za asistente (v činu pisarjev ministrstva) se smejo imenovati inteligentni delavci, ki imajo dolgoletno prakso (profesionalno) v industrijskih podjetjih in ki so dovršili vsaj nižjo strokovno šolo. Pravilno

opremljene prošnje z dokazi o kvalifikaciji, je vložiti do 30. julija t. l. in sicer kompetentom za Slovenijo pri poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. Natančnejši podatki so bili objavljeni v št. 78, 79. in 80 Uradnega lista, letnik 1921, na kar se izrecno opozarja.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski zdravstveni izkaz za čas od 10. do 16. julija t. l. izkazuje sledeče zanimive podatke o zdravstvenem stanju v Ljubljani: Novorojenih 25, od teh mrtvorojeni 3. Umrlih 19, od teh domačinov 12. tujecev 7, v zavodih 10. Vzroki smrti: jetnika 6, griža 1, možganska kap 1, srčna hiba 1, rak 3, drugi naravni smrtni vzroki 5, smrtno poškodbe 2. Naznanjene nalezljive bolezni: davica 1.

— Narodna slavnost v Rajhenburgu. Dne 31. julija t. l. se vrši v Rajhenburgu velika narodna slavnost, katero priredita podružnica Družbe sv. CM. za Rajhenburg in Videm in sokolsko društvo rajhenburško. Prireditve se vrši na vrtu kolodvorske restavracije in se prične ob 3. popoldne. Poleg drugih zanimivih točk programa bo pač najljepši nastop Sokola pri prostih in orodnih vajah. Vrli Krčani nam pošljejo svojo izvezbano sokolsko fanfaro, da nam pomore k čim sijajnejšemu uspehu. Zato pa bodi 31. julij zbirališče vsega narodnega Posavja v starem Rajhenburgu.

— Požar v Mariboru. Iz Maribora nam 20. t. m. javljajo: Danes ob polu 10. po noči je nenadoma izbruhnil na veliki parni žagi lesnega trgovca Antoliča ogenj na doslej nepojasnjen način. Ogenj je nastal v strojnem oddelku in so ga takoj zapazili. Ker je požarna bramba bila pravočasno in hitro na mestu, se je posrečilo požar povsem lokalizirati in v kratkem času udušiti. Vsled tega je škoda neznamna. Ohranjene so vse velike zaloge lesa.

— Češka obec v Ljubljani pošada večfrek na rozločenom s p. Prečkem in restavracij Nir. Domu dne 23. t. m. o 20 hod. Vstop volni, hosté vítani.

— Trgovski visokošolci (brez ozira na mesto študija) se pozivljajo nuno, da se udeležijo sestanka radi i. kongresa jugosl. trg. visokošolca. ki se vrši v petek, dne 22. t. m. ob 20. (8.) zvečer v restavracij Narodnega doma. Pripravljalni odbor.

— Nesreča pri kopanju. Dne 18. t. m. je utonil pri kopanju v Savi pri Brežicah 20letni Mirko Zorko, mlajši brat g. mag. višjega oficijala v Mariboru g. Janka Zorka. — V Sori pa je utonil med kopanjem sedmošolec - realec Anton Globočnik iz Zeleznikov.

— Koncert. Na terasi hotela in kavarne »Bellevue« se vrši ob sobote, 23. t. m. naprej vsak večer in ob vsakem vremenu koncert prvovrstnega umetniškega kvarteta s solo harfo in petjem ruske umetnice gdč. Larise Vasilievne. Začetek ob pol 19., konec ob 23. Ob nedeljah in praznikih od 16. naprej.

Gospodarske vesti.

—g Vprašanje sekvestrov. Iz Beograda poročajo, da namerava vlada ukiniti naredbе o sekvestrih in lasti inozemcev v naši kraljevini.

—g Revizija carinskega postopanja. Finančno ministarstvo izdeluje načrt reorganizacije carinske službe in revizije celokupnega carinskega postopanja.

—g Pečujski premogovniki. Beograd, 20. julija. Iz Pariza je došla rešitev zavezniske reparacijske komisije, po kateri ima Madžarska po naši evakuaciji Pečuja in nekaterih vasi v Baranji dobavljati naši kraljevini iz pečujskih premogovnikov polovico celokupne produkcije za dobo dvajsetih let.

—g Izvoz perutnine in jajc iz Madžarske. Madžarsko poljedelsko ministarstvo je s posebno odredbo dovolilo izvoz perutnine in jajc.

—g Razstava bosanske industrije. Od 24. do 27. septembra bo odprta v Sarajevu velika razstava bosanske industrije.

—g Za trgovce zanimiva sodba pred mariborskim sodiščem. Maribor, 21. julija. Svoječasno je policija zasegla raznim trgovcem zdrob, in državno kemično preizkuševališče je podalo rezultat analize da je zdrob manjvreden in ponarejen. Zato se je danes moralo 10 trgovcev, med drugimi tudi znani veljetvrdki Scherbaum in Franz, zagovarjati pred okrajnim sodiščem zaradi ponarejanja živil. Trgovski zbornici v Ljubljani in Zagrebu kakor tudi druge trgovske korporacije pa so izjavile, da je zasežen zdrob sicer nekoliko manj čist kot naš, ker je iz srbske pšenice, ki ni tako čista kot naša. Vsi obtoženci so bili oproščeni.

—g Svetovna tonaža. Najnovejša izdaja »Lloydovega« registra označuje skupno svetovno tonažo s 54 milijoni ton. Potemtakem je sedanje stanje ladjevja preseglo stanje leta 1914. za več kakor 11 milijonov ton. Ta diferenca izvira od tega, ker so dale Zedinjene države neposredno po vojni zgraditi za kakih 10 milijonov ton novih ladij. Japonska in Holandija imata manj tonaže kakor leta 1914., Anglija pa je preokročila svoje stanje iz leta 1914. za sto tisoč ton.

Najnovejša poročila.

PREISKAVA ZARADI ATENTATA.

— d Beograd, 20. julija. Preiskave zaradi atentata se nadaljujejo. Policija sistematično odkriva nove krivce. Aretirali so 25letnega Nemca Roberta Libischa, 31letnega ga Madžara Andrijo Polgarja in Istvana Palinkasa. Privedli so jih iz Novega Sada. Izpovedali so mnogo interesantnega v zadevi organizacije rdeče garde, ki naj bi postala neke vrste vojska, ko bi izbruhnila revolucija. Za rdečo gardo so nabirali ljudi iz delavskih slojev, katere je poslanec Kovačević razporejeval v desetnice in stotnije. Palinkas je sam nabral za to organizacijo več kakor 200 kmetov in delavcev. Palinkas in Polgar sta izjavila, da so bili glavni vodje tega pokreta Kovačević, Mojzes in Vič. Preiskovalni sodnik je nabral nove podatke o nabavi eksplozivnih snovi. Kakor znano, je aretirala policija ruskega generala Komisarova, bivšega poveljnika orožništva v Rusiji ki je povzročil pogrome proti židom leta 1909 in 1911. Policija je že davno sumila, da je anarhist. Nastanil se je v naši državi (v Pančevu) že leta 1920 in tamkaj zbiral okrog sebe ljudi ter imel zvezo z boljševiškiimi agenti. V bolnišnici so zaslišali dr. Bossicusa in vojake, ki so bili ranjeni pri atentatu. Dr. Bossicue je izjavil, da zase ne zahteva nikake odškodnine, samo da se kaznujejo krivci.

MADŽARSKI PARLAMENT O ATENTATU NA NAŠEGA REGENTA.

— d Budimpešta, 20. julija. Poslanec Karafiat interpelira vlado zaradi boljševistične, Madžarom sovražne časopisne propagande, s katero se bavijo madžarski emigranti v sosednih državah. Opozarja na očitne zveze te propagande z beograjskim bombnim atentatom in vpraša vlado, ali je pripravljena, proti temu konsolidacijo dežele resno ogrožajočemu rovarjenju energično nastopiti. Minister za zunanje posle grof Banffy je odgovoril: Ves svet je z ogorčenjem vzvel vest o atentatu v Beogradu na znanje. Madžarska vlada je izrazila svoje veselje, ker atentat ni uspel. Madžarska je bila prva dežela, ki se je bojevala proti rdečemu gospodarstvu in ki je napravila svetovni nevarnosti ostala zmagoslavna. Glede madžarskega časopisja je upati na izboljšanje, ker se je o tem vprašanju razpravljalo tudi pri pogajanjih v Marijskih laznih. Upati je, da bo močna vlada, ki je v Avstriji pravkar prišla na krmilo, našla sredstva, odločno nastopiti proti novinarski propagandi, ki globoko žali Madžarsko. Poslanec Turi je interpeliral glede dogodkov ob madžarsko-jugoslovske demarkacijski črti, ki na mnogih krajih gre skozi sredno marsikatero občino in loči posestnike od njih posestev. Omenil je razne zlorabe jugoslovske obmejnih oblastev in vprašal ministra za zunanje posle, ali so mu ti dogodki znani in ali je vlada pripravljena, storiti proti temu korake v Beogradu. Minister za zunanje posle grof Banffy je poudaril: Samo ob sebi je umevno, da bo madžarska vlada odločno nastopila proti vsem takim dogodkom. Vlada je večkrat doznala o podobnih primerih in storila korake pri belgrajski vladi. Vlada je tudi pripravljena, da se zavzame pri zvezi narodov. Zveza narodov pa more vplivati šele po izmenjavi ratifikacijskih listin mirovne pogodbe po končno veljavni določitvi mej. Nato je bila seja zaključena.

NOVI OBČINSKI DAVKI V GRADCU.

— Gradec, 21. julija. Da zboljša mestne finance, je mestni občinski svet v svoji včerajšnji seji sklenil uvesti celo vrsto novih davkov. Med drugim je sklenil obdačiti podnajemnike. Vsak podnajemnik bo moral od svoje sobe plačevati 30 do 50 K mestnega davka. Nadalje se obdačijo avtomobili. Za vsak avtomobil bo treba plačati 100 do 30.000 kron mestnega davka. Tudi luksurni vozovi se obdačijo. Davek za takšne vozove znaša 500 do 2500 K. Takisto se obdačijo tudi napisne table nad prodajalnami in obratovališči. Davek bo znašal za vsako napisno tablo 100 do 1000 K na leto. Vsi ti davki bodo mestni občini prinašali okroglo 82 milijonov kron na leto.

RUSIJA NI MOBILIZIRALA?

— d Pariz, 21. julija. Vodja ruske trgovinske misije v Parizu demontira vesti, češ da Rusija mobilizira. V resnici je demobilizacija v polnem teku. Istotako demontira vesti, po katerih je baje pričakovati v Rusiji kmetijske vstaje.

MEDZAVEZNIŠKA KONFERENCA.

— London, 21. julija. Reuter poroča, da je angleška vlada poslala v Pariz noto s predlogom, da naj se sestane vrhovni svet v Bolognu dne 28. t. m. Ako bo ta predlog sprejet, se bo mogla konferenca zaključiti koncem tekočega mesca. Nota zahteva sestanek, ne da bi se po prej pregledalo poročilo izvedencev glede reparacij. Vrhovnemu svetu se ima prepustiti vprašanje glede pošiljanje novih čet v Gornjo Slezijsko. Francoski odgovor na noto pride danes. Francija želi baje, da bi se počakalo na odgovor izvedencev.

LLOYD GEORGE NE PODA DEMISIJE.

— London, 21. julija. Spodnja zbornica je pri razpravi o finančnem zakonu odobrila s 147 glasovi proti 135 dodatek, ki ga je vlada odklanjala in kateri obrošča zadržge poslovnih davščin. Načelnik opozicije Mac Lean je vprašal, kako se bo držala vlada vsled tega glasovanja. Chamberlain je odgovoril, da bo vlada nadaljevala razpravo o zakonu. Koncem seje je opozicija povabila vlado, naj poda svojo demisijo. Chamberlain je imenom Lloyd Georgea odgovoril, da je ta poraz kabineta brez vsake važnosti glede na predmet, ki je bil v razpravi in pa ker zbornica ni imela namena, da bi vrgla ministarstvo.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— Rim, 21. julija. V včerajšnji seji so se vrstili govori k vladni izjavi. D' Ajala (nac.) se je pritoževal, da se parlament premalo bavi z zunanjo politiko. Pravi, da Francija s svojo politiko podpira Slovane, toliko proti Nemcem kolikor proti Italijanom. Francija je podpirala rapalsko pogodbo v svojem lastnem interesu. Proti-habsburški dogovor med Italijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško koristi samo Jugoslaviji v slučaju, da bi Habsburg stopil na madžarski prestol. V orientalskem vprašanju sta Francija in Anglija potisnili Italijo popolnoma v stran, tako da nima nikakega vpliva na Malo Azijo. Zahteva novo zainteresiranje za Crnogoro. Tuntar (kom.) izvaja, da se ravna z Julijsko Benečijo kakor s privojevano provinco od začetka vojne. Oblasti, poslani v nove kraje, ne poznajo prav nič psiholoških razmer prebivalstva, ostali so v veljavi najreakcionarnejši in najslabši avstrijski zakoni, nič se ne stori za obnovu porušenihi stanovanj revnih delavcev, popravljene pa so palače premožnih. Večina prebivalstva tiči v umazanih barakah brez potrebnega živeža. Skrajne krivice so se godile pri razdelitvi podpor in odškodnin. Žigosa postopanje s političnimi vjetniki, katere pretepaajo s palicami. Cita pismo nekoga vietnika, kako so hoteli izsiliti iz njega izpovedi. (Velik nemir, vpitje.) Seja je bila prekinjena. Ko se je zopet pričela, govoril je najprve socialist Cosattini, zahtevajoč postopanje po poslovniku proti poslancu skrajne desnice, ki je vrgel stol na svoje nasprotnike. Naj se postopa proti njemu v zmislu člena 41. poslovnika. Predsednik pravi, da se je ta incident zgodil potem, ko je bila seja prekinjena. On hoče ta dogodek, ne glede na osebo, ki ga je izvršila, naznaniti ne le zbornici, ampak vsej deželi, kajti ta incident je v sramoto narodni skupščini. Fašist Corda pravi, da je postopanje njegovih prijateljev izzvala nasprotna stranka v zbornici. Nato apelira na potrebno resnost vseh poslancev, kajti le tako bo mogoče dati deželi mir. Predsednik: Storimo tako, da od obžalovanja vrednega dogodka ne ostane niti spomin. (Odobranje.) Tuntar nadaljuje: Urad za nove dežele deluje jako pomanjkljivo. Krivi so na tem razni generali in visoke dvorne osebe. Obžaluje, da so za časa Bonomičevega vojnega ministrovanja oficirji obožovali fašiste v Julijski Benečiji iz državnih skladišč. Bonomi je energično protivil Tuntarjevim izjavljanjem, trdeč, da armada stoji nad političnimi kompetencijami. Tuntar: Da bi se tako nasilstvo opravilo, so se pričela obtoževanja radi avstrijskantsstva in boljševizma. Proletariat v Julijski Benečiji pa se je vključ temu dobro organiziral in fašizem ga ni mogel uničiti v kljub pomoči vladnih oblasti. Upravičen odgovor s strani komunistov je bil zažig ladjedelnice pri Sv. Marku. Fašisti delajo še nadalje in so zažgali v Puli delavsko zbornico, v Trstu pa napadajo mirne državljane. Manifestacija ljudske volje pri volitvah ob takih razmerah ni mogla biti svobodna. Ako bi bila svobodna, bi bil rezultat precej drugačen in proletarski kandidati bi bili triumfirali. Končno želi pomirjenja v Julijski Benečiji, ali to ne pride s strani buržoazije, marveč s strani proletarijata. (Odobranje, hrušč in trušč.) Vojni minister Gasparotto je nato protestiral proti Tuntarjevim obdolžitvam napram italijanski armadi.

ZOPETNA UVEDBA SALUTIRANJA V AVSTRIJI.

— Dunaj, 22. julija. Kakor je znano, so po prevratu v Avstriji odpravili vojaško salutiranje. Sedaj je vojno ministarstvo sklenilo, da se zopet uvede v vojsko obligatno salutiranje.

Sokolstvo.

Zlet ribniškega sokolskega okrožja se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. v Dobropoljah. Ob pol treh popoldan javna telovadba, nato prosta zabava na prostem. Bratska društva opozarjamo, da je preskrbljeno za polovično vožnjo na progi dolenjske železnice. Izkaznice savezne. Zdravo!

Sokol II. v Ljubljani opozarja brate in sestre na okrožni zlet ribniškega okrožja, ki se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. v Dobropolje. Zletne izkaznice za polovično vožnjo v društveni sobi na realki v soboto, dne 23. t. m. med tajniškimi urami od 7. do 8. zvečer. Odhod iz Ljubljane ob pol 7. zjutraj, povratek z večernim vlakom. — Opo-

zarjamo članstvo tudi na zlet Gorenjske sokolske župe v Kranju, ki se vrši istega dne.

Belokranjski Sokoli priredijo dne 24. t. m. zlet v Adlešiče ob Kolpi. Tam se vrši v starodavnem pobreškem gradu javna telovadba z ljudsko veselico. Kdor hoče videti še zadnji del Bele Krajine, naj pride ta dan k nam. Iz Črnomlja je dobri 2 uri. Zveze vlakov ugodne. Vabimo vsa bratska društva in prijatelje naše lepe Bele Krajine v prijazne Adlešiče.

Zupni zlet Gorenjske sokolske župe se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. v Kranju. Opozarjamo na ta zlet bratska župna društva in jih vabimo, da se ga po možnosti udeležijo. — Sokolska župa Ljubljana I.

Sokolska loterija v Novem mestu.
Glavni dobiček 60.000 K.
Srečka 1 dinar.
Zrebanje nepreklicno 20. avgusta 1921.

Turistika in sport.

»Sport«, štev. 30. je izšla s sledečo vsebino: Dempsey Carpentier, Konjska dirka v Št. Jerneju; Mariborsko pismo; Sportni teden 1921; 10letnica S. K. Ilirije; Plavalna tekma na Ljubljani; Lahkoatletični miting v Celju; Josip Goričar. Razen tega prinaša list tudi krasne slike in ga vsem tople priporočamo.

Nogometna tekma »Olimpia«, Karlovac : »Ilirija«. V nedeljo, 24. t. m. ob 18. se vrši na prostoru Ilirije prijateljska tekma med Olimpio iz Karlovca in rezervno Ilirije. Rezerva Ilirije je v poslednjem času v prav dobri formi. Proti Olimpiji nastopi v najmočnejši postavi, v kateri more podati lepo zanimivo igro.

Zlet kolesarjev in motociklistov v Novo mesto priredi v nedeljo dne 24. julija kolesarska »Ilirija«. Odprto za vse kolesarje. Skupni odhod z Dolenjskega mosta ob 5. zjutraj.

Poizvedbe.

Zgubilo se je 20. 7. 100 din. od Cankarjevega nabrežja čez Solški drevored, Jubilejski most, Slomškovo ulico do Prislove ulice. Pošteni najditelj se prosi, da odda najdeni denar proti nagradi v upravništvu »Slov. Naroda«.

Kdo ve kaj? Neznano kam je odšel Alojzij Zalar, star 16 let, majhne postave, kostanjevih las, rujavih oči. Obličen je bil v slabo obleko in je imel črn klobuk. Odšel je 5. junija t. l. iz službe v St. Jurju pri Grosupljem. Kdor bi kaj vedel o njem, naj to sporoči Ivanu Zalarju, vas Rožnik št. 15, pošta Turjak, Dolenjsko.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Veletrgovina vina

I žestokih piča u Zagrebu traži iskustvo i vrstnog putnika. Ponude na upravo tog lista pod brojem 5065.

Novo pohištvo

na prodaj: jedilna, spalna soba in kuhinja, vsled odpotovanja. Naslov nove upravnishtvu Slovenskega Naroda.

Proda se 10 — 20.000 starih vreč

v dobrem stanju za vsebino po 100 kg. Na razpolago so tudi nove vreče v vsaki velikosti in množini. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5053

Starejša boljša vdova išče službe gospodinje k samskemu gospodu za hrano in stanovanje. Ponudbe pod »Varčnost/5044* na uprav. Slovenskega Naroda. 5014

Sprejme se knjigovodkinja

event. tudi absolventinja trgovske šole, ki je zmožna vseh pisarniških del. — Plača po dogovoru. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 4980

Lepo mesečno sobo

s posebnim vvhodom po možnosti v centru mesta, meblvano ali nemeblvano, za takoj ali 1. september išče mlad podjetnik Ljubljancin. Plačilo postranska stvar. Ponudbe pod »Trajno/4986* na uprav. Slovenskega Naroda. 4986

Notarski substitut

išče mesta kot notarski event. odvetniški kandidat. Ponudbe z navedbo plače na »Notarijat Tržič, Gorenjsko«.

Večjo množino, novih gostilniških stolov, orehove barve, se proda po K 50.— komad. Natančna pojasnila daje g. Antonija Kontny, gostilničarka v Ljubljani, Dunajska c. št. 71. 5060

Razpošiljam pristno domačo ajdovo in rženo moko

od 50 kg naprej, franco želez. postaja Doljna Lendava. Peter Osterc, paromlin, Beltinac, Prekmurje. 4814

Kontoristinija

zanesljiva moč, večša vseh pisarniških poslov, stenografije, strojepisja in knjigovodstva ter slovenske in nemške korespondence, se takoj sprejme. Reflektira se le na prvotne moči. Ponudbe na: Stavn. podjetje in parna žaga Ivan Čvark, Strausnek, pošta Gomilsko pri Celju. 5051

Išče se mesečna soba

s posebnim vvhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštini predal št. 53. 4805

Zmožen vodja za parno žago

s polnojarmnikom, ki je izurjen v rezanju in v manipulacijah z lesom, večš slovensčine in nemščine, se išče za takojšnji nastop. TAVČAR, MARIBOR, Kopalniška ul. 11. 5009

Dijak išče majhno sobo.

Ima svoje posteljno perilo in mu doma perejo. Plača po dogovoru. Cenj. ponudbe do 10. avgusta na J. Sodja, Bled 43. 5050

Kontoristinija, večša brezhibnega slovenskega in nemškega pravopisja, strojepisja in kontorskih del, se sprejme. Vstop takoj. Ponudbe z zahtevkom plače pod »Kontoristinija/5014* na upravništvu Slovenskega Naroda. 5014

Kontoristinija

(z dežele) s trgovsko šolo, zmožna vseh pisarniških del, večša slov., nem. in italijanskega jezika, išče primerne službe v Ljubljani. Najraje pri kakem večjem podjetju. — Pismene ponudbe pod »Vestna št. 5030* na upravo Slovenskega Naroda. 5030

Gospodična

večša slovensčine in nemščine, ki zna knjigovodstvo, strojepis in stenografijo, se išče za takojšnji nastop. Tavčar, Maribor, Kopalniška ul. 11. 5008

Na prodaj:

gostilna mesarija in trgovina v Mariboru. Veliko ključavničarstvo v Celju. Dobre gostilne v Celju in okolici, tudi hotel. Dobre trgovine v lepem trgu pri Celju. Lepa posvetva od 8 do 300 oratov. Parni mlin in parna žaga, mlina na vodo graščinska posvetva, hiše vile, trgovske hiše itd. Naslov Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3. (4921)

Tovorni avtomobil

2 do 3 tonski nov ali generalno popravljen z gumastimi obroči kupi Ed. Sappanz, Pristava. 5049

Razglas.

Neka velika graščina pri Brežicah prodaja prostovoljno svo sobno dragoceno opremo: posamezne komade in cele garniture ter raznovrstno pohištvo. Pisarna dra. L. Stiker, odvetnika v Brežicah, daje ustmeno in pismeno potrebna poasnila o kakovosti in cenah tega premoženja in naznanja na zahtevo termin za ogledovanje in prodajo, ki se bo vršila koncem avgusta na licu mesta. 5048

Za gozdne železnice!!!

prodajo malo rabljene in dočela nove nerabljene podvale (pragove) 1 m do 1.30 dolge iz hrastovega lesa narejene, nadalje rabljene ali vrlo dobro ohranjene šine, 7 kg po tek. m. teške in 3 bencinove motorje po 4 HP ter 25 vagonetov od 60 ctm. kolotečnice vsekupno kompletno železnico in material od po priliki 8 km. dolžine vse skupaj ali posamezno. Braća Janeković, trgovina drvom i parna pilana, Zagreb, Kukovičeva ul. 3. 5069

SIR

trapistovski v blebih circa 1 kg
tubselerski " " " 6 kg
grojerski " " " 20 kg

ponuja po najnižji ceni Mlekarna

Št. Jur ob juž. želez.

Zobni atelije

Ferdo Palovec

do 16. avgusta zaprt.

Prodasta se dve elegantni na pol pokrite kočiji, različni vozovi (zapravopolago. Ivan Mandelc, kolarski mojster v Kočevju. 4880

Muholovke

za p. n. trgovce ima v zalogi Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, Bleiweisova 18. 4009

Trgovina z ročnimi deli

Toni Jager-Cerne & Ko., Ljubljana, Židovska 5, ostane radi dopustov zaprta od 25. do 31. julija 1921.

Lepa goveja živina

se proda na prostovoljni dražbi in sicer: krava s teletom, dobra mlekarica; telica, breja, ki bo do konca avgusta vrgla; telica nad leto stara; voz parizor, voz z diro in vsa oprava za oranje. Dražba se vrši na licu mesta pri Val. Gregorcju v Mengšu, dne 24. julija ob 3. popoldne. 5005

STENICE

in njihova legla uničuje sigurno in brzo samo tinktura „MORTIN“

pokusna steklenica K 15.— pollitra K 60.— enolitra K 100.— Predprodavalcem popust.

M. Jänker, Petrijaska ul. 3 Zagreb 15. 3810

FRANC BAR

zaloga pisalnih strojev Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 5. ima sedaj telefonsko številko 407. 4985

Banka Nikola Bošković a. d. v Beogradu.

Bančni oddelak: vrši vse bančne posle; sprejema hranilne vloge z odpovedjo in brez nje, otvara tekoče račune na podlagi blaga in prvotnih trgovskih menic, kupuje in prodaja vse vrste valut, efektov in deviz.

Blagovni oddelak: ima v zalogi in prodaja samo na veliko: vse vrste ključavničarskega blaga, ključavničarski material za gradnje, vse vrste orodja, pocinkano in čino pločevino, armature od medi, cevi za vodovod, jeklo za vozne vzmeti, osi, jeklena in železna žica, kuhinjsko železno posodje, solingensko blago, vse vrste vijakov, pojedelski stroji in orodje, guma Denlop za avtomobile, konjak originalni francoski „MARTEL“, „HENESSY“, „FRAPEN“, sodo Kautsik liče prima „TAMATAVA“, vse po originalnim tvorniških cenah. Prodaje izvirno plizenjsko pivo iz slovite plizenjske pivovarne. 4911

Absolvent

ekspornite akademije išče primernegega mesta. Ponudbe na uprav. Slovenskega Naroda pod »Eksportna/5067*.

Proda se

ново pohištvo po niski ceni radi selitve. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5039

Kupi se vsaka množina železniških pragov. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5040

Mlad trgovski sotrudnik

išče mesečno sobo v mestu ali okolici. Plača postranska stvar. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod »Sotrudnik/5041*.

Zobotehnik

so išče za Ljubljano, dovršen v delu na zlato in kavčuk. Ponudbe z osebnimi podatki in plačilnimi zahtevki pod »Zobotehnik 5023* na upravništvu Slovenskega Naroda. 5023

Odlično kovaško oglje

iz premogokopa „Rtanj“ na vagonc se dobiva pri Braća Münch, Beograd, Kneza Lazara 1.

Izredna priloznostna prilika!

Radi nenadne smrti se proda iz proste roke lepa realiteta, ležeča ob železnici pri Kočevju s hišo in vsemi gospodarskimi poslopji ter nekaj posestva. V hiši so se vedno izvrševale kake trg. obrti in sicer gostilna, trafika in trgovina z mešanim blagom. Vsled železniške bližine je pozicija brez konkurence, za vsako podjetje pripravno in za agilno osebo zlata jama. Realiteta se lahko takoj prevzame. Mobilije in gospodarska orodja tudi delno, so na razpolago ter se prodajo zraven. — Pojasnila daje:

Peter Petsche,

trgovec v Kočevju. 4916

Oglas. Nakup sena.

Intendantura Dravske divizijske oblasti sprejema vsak dan ponudbe za nakup sena v prešanem ali neprešanem stanju od producentov in gospodarskih zadrug in od dobavljačev (liferantov) dne 29. julija za Maribor in Ptuj, 30. julija za Ljubljano in 1. avgusta za Celje in Slov. Bistrico.

Producenti in gospodarske zadruge ne polagajo kavicje ako doprineso svedočbo od njihovega županstva, da so faktično producenti sena.

Vsi drugi polagajo kavicjo v denarju, garantnem pismu, vložni knjižici ali v senu.

Komanda Dravske divizijske oblasti.

Medić, Rakovc & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skiadlišče: Novisad. Brzjavi: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, ple-skarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to sroko spadajoči predmeti.

MERAKL'. Lak za pode. MERAKL'. linoleum lak za pode. MERAKL'. Emajlni lak. MERAKL'. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iz okolice in mesta, ki so našega ljubljenegega in nepozabnega

Mirkota

spremili v tako častnem številu k večnemu počitku, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Zahvaljujemo se pa tudi za globoke izraze sočutja.

Brežice, dne 21. julija 1921.

Redbina Zorko - Klofutar.

Nadomešča posebno obvestilo.

Naš preljubljeni, nadopolni sin, brat, nečak

Ante Globočnik

sedmočolec na ljubljanski realki

je danes med kopanjem v Sori izdihnil svojo mlado dušo.

Predragoga spremimo k zadnjemu počitku, dne 23. t. m. ob 16. uri.

V Železnikih, dne 21. julija 1921.

Rodbina Anton Globočnikova.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.